

עפ"ג 62500/12/19 - עימאד שריף נגד מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לערעורים פלייליים

עפ"ג 62500-12-19 שריף נ' מדינת ישראל (אגף המכס והמע"מ)

מספר בקשה: 1:25.12.2019

לפני כבוד הרשמת, השופטת תמר בר-אשר

המבקש עימאד שריף

נגד

המשיבה מדינת ישראל (אגף המכס והמע"מ)

בא-כוח המבקש: עו"ד סלאח אבו תאיה

החלטה

בבקשתו הנדונה עותר המבקש לאפשר לו להגיש באיחור ערעור על גזר הדין של בית משפט השלום בירושלים (כבוד סגן הנשיא, השופט י' מינטקביץ) בת"פ 3810-10-17 מיום 29.10.2019. כן הוא עותר לעכב את ביצוע גזר הדין עד הכרעה סופית בערעור.

לאחר בחינת הבקשה ואף ללא צורך בקבלת תגובת המשיבה, הבקשה על שני חלקיה מסולקת על הסף. כל זאת מהטעמים שיובאו להלן בקצרה.

רקע

2. במסגרת הבקשה, שעל תוכנה נעמוד בהמשך הדברים, לא פורט דבר בעניין ההליכים בבית המשפט קמא או בעניין בקשות זהות שהוגשו לבית המשפט קמא ונדחו. להלן נביא אפוא, את עיקרי הדברים כפי שהם עולים מעיון בתיק בית המשפט קמא.

3. המבקש היה המנהל של חברת מיטאל סטיל סחר בע"מ (להלן - **החברה**). בהתאם להודאתו בשמו ובשם החברה בעובדותיו של כתב האישום המתוקן שהוגש נגדו ונגד החברה, הורשעו שניהם בהכרעת הדין מיום 2.7.2018, ב-75 עבירות של ניכוי תשומות באמצעות חשבוניות פיקטיביות בנסיבות מחמירות (סעיפים 117(ב)(5) ו-117(ב)(3) בחוק מס ערך מוסף, התשל"ו-1976 (להלן - **חוק מע"מ**)). הסכום הכולל של החשבוניות הכוזבות היה מעל 11,200,000 ₪ ואילו סכום המס שנוכה באמצעותן שלא כדין, היה גבוה מסך 1,600,000 ₪.

על-פי גזר הדין מיום 29.10.2019, הושתו על המבקש העונשים הבאים: עשרים וארבעה חודשי מאסר בפועל; מאסר מותנה למשך שישה חודשים, שאותו יישא אם תוך שלוש שנים מיום שחרורו מהמאסר יעבור עבירה על חוק מע"מ או על פקודת מס הכנסה שהיא פשע; מאסר מותנה למשך שלושה חודשים, שאותו יישא אם תוך שלוש שנים מיום שחרורו מהמאסר יעבור עבירה על חוק מע"מ או על פקודת מס הכנסה שהיא עבירת עוון; קנס בסך 75,000 ₪ שישולם עד יום

1.1.2020.

4. במעמד מתן גזר הדין ביקש בא-כוח המבקש לדחות ב-45 יום את מועד התייצבות המבקש לנשיאה בעונש המאסר. בהחלטה שניתנה נקבע כי "לאור היסטוריית ההתייצבות הבעייתית של הנאשם, כפי שפורטה בגזר הדין, יש מקום לקבוע בטוחות להתייצבותו למאסר, לפיכך, הנאשם יתייצב לריצוי העונש ביום 31.10.2019". עם זאת נקבע, שאם תיחתם ערבות צד שלישי בסך 30,000 ₪, יידחה מועד התייצבות המבקש למאסר עד יום 15.12.2019.

ביום 30.10.2019 נחתמה ערבות צד שלישי ובהתאם לכך נחתמה "פקודת מאסר נדחה", שעל-פיה על המבקש להתייצב לשאת בעונש המאסר ביום 15.12.2019 עד השעה 9:00.

מאז לא נדחה פעם נוספת המועד שבו היה על הנאשם להתייצב לשאת בעונש המאסר, אך למרות זאת נראה כי הנאשם בחר לעשות דין לעצמו ונמנע מלהתייצב כדי לשאת בעונש המאסר.

5. מאז מתן גזר הדין, הגיש המבקש שלוש בקשות לבית המשפט קמא, שכולן נדחו, כלהלן:

הבקשה הראשונה הוגשה ביום 25.11.2019, ובה ביקש לאפשר את תשלום הקנס רק לאחר שחרורו מהמאסר. בהחלטה מאותו יום קבע בית המשפט קמא, כי "יש להגיש הבקשה בצירוף עמדת המאשימה".

הבקשה השנייה הוגשה ביום 16.12.2019 ובה התבקש ביטול צו המאסר ולחלופין, דחיית מועד ההתייצבות למאסר. בנימוקי הבקשה נטענו בין השאר, טענות הנוגעות למצבו הרפואי הנטען של המבקש. בדחותו את הבקשה עוד באותו יום, קבע בית המשפט קמא לאמור: "... הבקשה הוגשה לאחר מועד ההתייצבות לעונש, ללא תגובת המאשימה וללא כל תיעוד רפואי לתמיכה באמור בה, מלבד שני מסמכים מתקופה שקדמה למועד הטעוים לעונש אשר אינם מלמדים דבר. מעבר לכך, הבקשה סותרת את עצמה, שכן מצד אחד נטען כי הנאשם מבקש לעבוד על מנת לפרנס את משפחתו ומנגד נטען, כי אינו יכול לרצות מאסר בשל מצבו הבריאותי, ואף נטען כי הוא פסול דין (גם טענה זו לא נתמכה בכל מסמך). מכל מקום, דין הבקשה להידחות. על הנאשם להתייצב למאסר לאלתר וכלל שלא יעשה כן, על משטרת ישראל ושירות בתי הסוהר לפעול בעניין".

הבקשה השלישית הוגשה אף היא ביום 16.12.2019, שעה קלה לאחר דחיית הבקשה הקודמת (השנייה). בקשה זו נתמכה במסמך רפואי קטוע משנת 2013, בעניין תלונות של הנאשם על כאבי גב. בבקשה זו ביקש המבקש ארכה בת חודשיים עד שלושה לשם הגשת ערעור. כן ביקש לעכב את עונש המאסר ואת תשלום הקנס. בהחלטת בית המשפט קמא מאותו יום נקבע, כי "בקשה להארכת מועד להגשת ערעור היא בסמכות ערכאת הערעור ולא הערכאה הדיונית".

הבקשה הנדונה

6. **תמצית העובדות הנוגעות לבקשה הנדונה הן אלו:** במסגרת הבקשה לא נאמר דבר בעניין ההליכים בבית המשפט קמא, לא פורט דבר בעניין גזר הדין, לא נאמר מתי ניתן או מה המועד האחרון שבו ניתן לערער, לא נאמר דבר בעניין העונש ובעניין המועד שבו על המבקש להתחיל לשאת בו ואף לא נאמר דבר בעניין הבקשות שהוגשו לבית המשפט קמא ונדחו. אלו הן אפוא, העובדות המהותיות לעניין הבקשה: גזר הדין ניתן ביום 29.10.2019, כך שהמועד האחרון להגשת הערעור היה ביום 15.12.2019; בהתאם להחלטת בית המשפט קמא, היה על הנאשם להתייצב למאסר ביום 15.12.2019 ואת הקנס עליו לשלם עד יום 1.1.2020; נכון להיום, אין החלטה על ארכה להגשת הערעור ואף אין החלטה המעכבת פעם נוספת את המועד שבו על המבקש להתחיל לשאת את עונש המאסר; ההחלטה בעניין הבקשה האחרונה שהגיש המבקש לבית המשפט קמא, שעל-פיה בקשתו לעיכוב ביצוע גזר הדין נדחתה, ניתנה ביום 16.12.2019. למרות זאת, עד היום לא התייצב הנאשם כדי לשאת בעונש המאסר ואת הבקשה הנדונה הגיש רק היום (25.12.2019), בחלוף תשעה ימים מאז דחה בית המשפט קמא את בקשתו.

7. **נימוקי הבקשה:** נימוקי הבקשה זהים או דומים לנימוקי הבקשה שהוגשה לבית המשפט קמא ביום 16.12.2019 ואף בבקשה הנדונה התבקשה ארכה בת חודשיים עד שלושה לשם הגשת הערעור. כמו כן, מבוקש עיכוב עונש המאסר ועיכוב תשלום הקנס, עד הכרעה בערעור. לבקשה צורף רק גזר הדין, אך לא צורף פרוטוקול הדיון וההחלטה מיום 29.10.2019, שעל-פיה כבר נדחה מועד התחלת הנשיאה בעונש המאסר. כמו כן, הפעם נתמכה הבקשה במסמך מקופת חולים מיום 23.12.2019, שבו נכתב שלמבקש בעיות עם בית משפט ועם בא-כוחו, האבחנה היא "suspected psychotherapy, not elsewhere classified" והומלץ למבקש לפנות לפסיכולוג.

אלו הם נימוקי הבקשה: המבקש הוא אדם חולה המאושפז כל הזמן בבתי חולים ומקבל טיפול פסיכיאטרי; בשל מחלתו, טרם פגש את בא-כוחו כדי לגבש את נימוקי הערעור; צורפו מסמכים רפואיים בעניין מצבו, שאותם לא יכול היה להציג קודם לכן בדיונים בבית המשפט קמא, וכי פנה ביום 23.12.2019 לקופת חולים, כדי להעבירו למחלקה פסיכיאטרית לטיפול; בא-כוח המבקש העתיק את מקום משרדו ולכן זקוק לזמן להכנת הערעור.

קודם שנידרש לבקשה, חשוב לתת את הדעת לשני אלו: האחד, במסגרת הבקשה לא נאמר דבר וחצי דבר בעניין הבקשות לעיכוב ביצוע העונשים שהוגשו לבית המשפט קמא ואף לא נאמר דבר בעניין דחייתן. השני, המסמך הרפואי שצורף לא תומך באף לא אחת מהטענות הרפואיות שנטענו. לא צורפו מסמכים על אשפוזים כלשהם ומכל מקום, נראה כי זו הפעם הראשונה שבה העלה המבקש טענות מתחום בריאות הנפש וכי כל אשר הומלץ הוא, שיפנה לפסיכולוג (אין המלצה להפניה לפסיכיאטר או לאשפוז).

דין והחלטה

8. **הבקשה לעיכוב ביצוע גזר הדין:** סעיף 87(א) בחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן - **חוק העונשין**) מסמך את בית המשפט שגזר את עונשו של נאשם, לדחות את ביצועו ואף ניתן להתנות זאת בהמצאת ערובה (סעיף 87(ג)). על-פי סעיף 87(ב) בית המשפט אף מוסמך לדחות את העונש פעם נוספת "מטעמים מיוחדים שנרשמו". עוד נקבע בסעיף 87(ד), כי "החלטת בית המשפט לפי סעיף זה ניתנת לערעור".

כל עוד לא הוגש ערעור, הסמכות לעיכוב גזר הדין נתונה רק לערכאה שהשיתה את העונש. רק לאחר הגשת הערעור, נתונה ההכרעה בבקשה לעיכוב ביצוע העונש לערכאת הערעור (ע"פ 111/99 ארנולד שוורץ נ' מדינת ישראל, פ"ד נד(2) 241 (2000), כבוד השופט ד' ביניש, פסקה 12). אמנם אין הוראה מיוחדת המסמיכה את ערכאת הערעור לעכב את ביצוע העונש, אך סמכות זו נתונה לה מכוח ההוראה הכללית הקבועה בסעיף 220 בחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982 (להלן - **חוק סדר הדין הפלילי**), הקובעת כי ערכאת הערעור מוסמכת "לתת כל הוראה שהערכאה הקודמת מוסמכת לתתה על פי כל דין, בתיאומים לפי העניין".

המבקש ביקש פעמיים מבית המשפט קמא לעכב את ביצוע גזר הדין. הבקשה הראשונה התבקשה ביום 29.10.2019, במעמד מתן גזר הדין והתקבלה בכפוף להמצאת ערובה מתאימה (שהומצאה). הבקשה השנייה, מיום 16.12.2019, נדחתה בהחלטה מאותו יום.

לנוכח כל האמור, הבקשה לעיכוב ביצוע גזר הדין נמחקת על הסף משני הטעמים הבאים: ראשית, בהחלטה מיום 16.12.2019 דחה בית המשפט קמא את בקשת המבקש לעיכוב ביצוע גזר הדין. לפיכך המבקש לא יכול היה להגיש את הבקשה הנדונה, אלא ההליך הנכון הוא הגשת ערעור על ההחלטה האמורה, על-פי סעיף 87(ד) בחוק העונשין. שנית, מאחר שטרם הוגש ערעור, בכל מקרה לא ניתן להגיש את הבקשה לעיכוב ביצוע אל ערכאת הערעור, ולפיכך די בכך כדי למחוק את הבקשה.

לשני נימוקים אלו יש להוסיף גם את העובדה שנכון להיום הנאשם מפר את גזר הדין ואת ההחלטה המחייבת אותו להתייצב ביום 15.12.2019 לשם נשיאה בעונש המאסר. בקשתו מיום 16.12.2019 לעיכוב ביצוע העונש, נדחתה. במצב זה שבו המבקש עושה דין לעצמו, ספק אם יש בכלל מקום להידרש אל בקשתו.

9. **הבקשה להגשת הערעור באיחור:** סעיף 201 בחוק סדר הדין הפלילי קובע כי "בית המשפט רשאי, לבקשת מערער, להרשות הגשת ערעור" לאחר חלוף המועד להגשתו. בשונה מהליך אזרחי שבו נדרשים "טעמים מיוחדים" לשם הארכת תקופה שנקבעה בחיקוק (תקנה 528 בתקנות סדר הדין האזרחי, התשמ"ד-1984), חוק סדר הדין הפלילי אינו קובע באלו נסיבות ירשה בית המשפט הגשת ערעור פלילי באיחור. עם זאת, בפסיקה נקבע, כי בשל עיקרון סופיות ההליכים, האינטרס הציבורי ביציבות משפטית ובוודאות וכן בשל הקשיים הכרוכים בניהול ערעור שהוגש באיחור, בקשות ארכה להגשת ערעור פלילי לא תתקבלנה כדבר שבשגרה.

המבחן שנקבע בפסיקה לשם מתן ארכה להגשת ערעור פלילי הוא "טעם ממשי המניח את הדעת" לאיחור. לשם כך נקבע, כי יש לבחון שלושה מרכיבים אלו: משך האיחור, ההצדקה הנטענת לאיחור וכן שאלת סיכויי הצלחת הערעור ובכלל זה אם עלול להיגרם עיוות דין אם בקשת הארכה תידחה (ע"פ 2983/19 פחמאוי נ' מדינת ישראל (18.6.2019), כבוד השופט מ' מזוז, פסקה 7 והפסיקה המובאת שם).

בחינת שלושת המרכיבים האמורים בענייננו אינה מצדיקה להיעתר לבקשה. אשר למשך האיחור - מדובר באיחור משמעותי. המועד האחרון שבו ניתן היה להגיש את הערעור היה ביום 15.12.2019. רק לאחר חלוף מועד זה, ביום

16.12.2019, פנה המבקש אל בית המשפט קמא ובהחלטה מאותו יום נאמר לו כי עליו להגיש את הבקשה אל ערכאת הערעור. למרות זאת, הבקשה הוגשה רק היום (25.12.2019), בחלוף עוד תשעה ימים, ללא כל הסבר לכך ואף מבלי להזכיר את הבקשות שהוגשו לבית המשפט קמא; שאלת ההצדקה לאיחור - חרף שלל הנימוקים שפורטו בבקשה, אף לא אחד מהם נתמך בדבר ואף לא היה בכל אותם נימוקים כדי להסביר על שום מה לא ניתן היה להגיש את הערעור במועד. די בכך כדי לקבוע שהמבקש לא הראה כי הייתה הצדקה לאיחור; סיכויי הצלחת הערעור - בעניין זה ובעניין והשאלה אם דחיית הבקשה תביא לעיוות דין, לא נטען דבר, כך שממילא תנאי זה אינו מתקיים.

10. **סיכום:** חרף החלטותיו של בית המשפט קמא, גם בקשר לבקשה הנדונה לא טרח המבקש לפנות אל המשיבה ולצרף את עמדתה. מהטעמים שהובאו בהחלטה זו ומשלא צורפה עמדת המשיבה, הבקשה לעיכוב ביצוע העונש נמחקת על הסף והבקשה להגשת הערעור באיחור נדחית.

מאחר שאין בתיק הודעת ערעור, התיק ייסגר.

ניתנה היום, כ"ז בכסליו התש"ף, 25 בדצמבר 2019, בהיעדר הצדדים.

תמר בר-אשר,
שופטת
רשמת